

p. xi; en el vol. II dóna una sèrie d'aquestes petites narracions, la major part de fets estranys o meravellosos, que no ocupen més d'una pàgina, i acaba dient: «d'aquestes rondaetes es poble ne diu *faules i coberbus* i més suvint, *coberbus de la terra*; formen una espècie folclòrica abundanta» (p. 36); i en el vol. I, p. 148 dóna una sèrie dels *coberbos* en vers, historietes agre dolces, espècie d'estirabots que acaben d'una manera irònica, inesperada, encapçalades pel títol *coberbos*, la primera és «L'Amo 'N Xec és l'avi meu / i me'l puc ben estimar / --- ell tocava sa guiterria, / fins que se n'anava as llit --- / Quan l'amo 'N Xec va morir, / tots es pagesos plo-raven, / i ses bísties qui bramaven... / i deixem-ho està aixuxí». —² La pronúncia romana del llatí (*ecce = eçe*) «motivà un *coberbo* molt salat» (*ecce Agnus Dei*, fa saltar una senyora que entén l'imperatiu del cast. *echar* 'treure') *BDLC* XII, 266; una senyora que presència una enquesta de Mn. Alcover volent que preguntí a un nen entremaliat «ha fet un *coverbo* molt expressiu»: «eixe sap més que el Govern» i aclareix que és com el Govern que «pa fer mal prou que sap», *BDLC* X, 203; el recull folclòric de Bertran i Bros són «rondalles, *coverbos* i dites populars» (*BDLC* VII, 362). —³ «No s'hi encomanen gayre a Déu i a Sta. Maria per enlestir llibres, i llavò les resulten *codrums* llamentables» (*BDLC* VI, 168; també *BDLC* VI, 300). I aprofitem l'ocasió per advertir que és fantàstica aqueixa «arrel onomatopeica *КОКК-» que li atribueix *AlcM*.³⁰ Es deu tractar de la *turba coquorum* 'trepa de cuiners, trepa de coquins' de què parlaven Plaute, etc., d'on ha sortir el nostre *COQUI*.

Cobermòrum, V. *coberbo* *Cobert*, *coberta*, *cober-tis*, *cobertor*, *cobertorat*, *cobertura*, V. *cobrir* *Coberxo*, V. *cova* *Cobesa*, *cobesejar*, *cóbeu*, V. *acobit-tiar* (a l'apèndix *cobejar*) *Cobillis*, V. *covar* *Còbit*, *-bic*, V. *còbit* *Còbiti*, *cobitiar*, V. *acobitiar*

COBLA, tant en el sentit de 'estrofa o petit conjunt de versos', com en el de grupet d'animals o de persones (especializat en el de 'petita orquestra'), prové del ll. *cōpŭla* 'lligam, unió, lligall', que era derivat de *APISCI* 'lligar, fermar', amb prefix *CO-* ('conjuntament'). □ 1.ª *doc.*: S. XIII.

Molt corrent ja en els poetes i tractadistes catalans d'aquell temps, però també en els escrits en prosa, com els de Llull i altres coetanis: «Com lo cardenal hac menjat, lo juglar cantà cançons e *cobles* que l'emperador havia fetes de nostra dona santa Maria, e de Valor, e sonà sturments ---» (*Blang.*, *NCl.* II, 132, 10), i passim en el corpus lullhià, en poetes com R. Vidal de Besalú, Cerverí, G. de Cervera, etc.; *cobles*, en plural, esdevé llavors, de més a més, el nom d'un gènere particular, comparable a la tençó; del qual hi ha un ex. il·lustre en les que compongué Pere el Gran i envià per les corts occitanes, quan es preparava a defensar el país contra la invasió francesa i vaticanista (veg. sobre això dues notes importants de Jeanroy, en

la seva *Po. Lyr. des Troubadours*, i en la contribució a l'*Homenatge* a MzPi.). En Muntaner, cap. 195, parla d'una altra tramesa semblant de *cobles*. Altres notes importants en les obres catalanes i cast. de MilàF.

Entre molts altres sembla ser força antic un títol «*Cobla*» avantposat als dos versos finals del set conservats d'una petita composició piadosa, que diuen «Verge si tu m'ajudes - yo t'iré visitar: / ac cent liures de cera, - e cent brandons cremants»; ací sembla, doncs, tenir un sentit com 'tornada': segons *Romillo*, ed. 1882, 30, n. 2, seria de princ. S. xv (en O. C. VI, 185, diu S. XIII, però més aviat sembla err. tip.). Detalls precisos i copiosos en el *Torcimany* (c. 1390) d'Aversó, veg. llista dels passatges en l'ed. Cases II, p. 429. Escassegen les dades medievals de *cobla* aplicat a animals o persones [1624, §§ 2-6, *AlcM*] tot i que ha de ser tan antic com l'altra aplicació; no deu ser recent la cançó de l'Hereu Riera: «per a Sant Antoni - ballades hi ha, / per a Sant Maurici - que la *cobla* hi va» (en diverses versions, MilàF, *Romillo*, 276.2).

Per via sàvia *còpula* [S. XIII, Llull], dit sobretot de la sexual i la gramatical (deriv. *copular* [S. xv]); *copulació*, *copulatiu*.

DERIV.: *Coble* m. [1427, *DAG.*; *AlcM*; JRoig (*Spill*, v. 11726, rimant amb *poble*); pastors, *BDC* XIX, 115]: innovació comuna amb l'oc. i el fr., però de limitada extensió en romànic, que és molt incert de fer remuntar fins al ll. vg. (a desgrat d'alguna aparició escadussera d'un *copulum* mal documentat): probablement creació tardana causada per la influència del sinònim *parella/parell*.

Coblista [c. 1500, val.]. *Coblejar* [JRoig, *Spill*, v. 3366, però ja S. XIV, cf. *coblejador*]; *coblejador* [S. XIV: s'ho aplica a si mateix i a d'altres poetes Eiximenis en el *Terç*, cap. 950ss. (*EntreDL* I, pp. 229 i 230n.; Llabrés, *Est. del Canç. d'Urgell*, pp. XXXSS., en text datable del tercer quart del segle, i implicant un ús ja llavors tradicional)]; *coblejaire*; *cobleig*. *Coblar*; *coblaire*. *Coblis*, tort. (*BDC* III, 92).

Acoblar [Lab., 1839 *acoplar*, però també escriu *copla* per *cobla*; escr. Renaix., i ja l'usava Verdaguer en l'esbós de l'*Atl.* de 1867, II, 26c «de dos en dos s'*acoblen* en porxos verts y ombrívols»]; *acoblada*, *acoblador*,¹ *acobladura*, *acoblament*; tot i que el cast. *acoplar* es registri des del S. XV, no sembla ser calc del cast. (i no sols perquè també hi ha oc. ant. *acoblar*, fr. *accoupler*).

Descoblat 'allunyat de la seva parella, desapareixent': «veure'ls sols, *descoblats*, per lo teatre: pobre parell de tórtors despariades», c. 1880 en el barceloní Pons i Massaveu, *La Colla del Carrer* (VI, 56) (no Lab.). *Encoblar* [c. 1390, Aversó, *Torcimany*, *encoble* i *desencoble*, § 718]; S. XV, *AlcM*, avui tarr. (*BDC* VI, 43) i també urgellenc (Les Borges, *BDLC* VI, 53) i Cardener («va *enkhubllà* els matxos» 'els posà de dos en dos', Gósol, 1932); *desencoblar* («téu *desencoblar* los cans --- e vengren envers lo cabirol», *Senescal d'Egipte*, *NCl.* XLVIII, 160); *encoblador*; *encoblament*; *encoblat*.